

Opvang bij ernstige ziekte en/of het verlies van een verenigingslid

Wanneer je binnen je vereniging wordt geconfronteerd met een ernstig ziek lid of een sterfgeval, dan is de impact daarvan vaak groot. Het kan dan lastig zijn te bepalen wat je kan doen als vereniging. Wat is je rol in zo'n situatie? Hoe kan je je overige leden en/of de familie en naasten van het betreffende lid tot steun zijn?

Juist in zo'n periode is het ongelooflijk belangrijk dat we als vereniging verenigen en bij elkaar terecht kunnen met ons verdriet, verhalen en gevoelens.

Daarom willen we met dit document handvaten geven aan de vereniging om hen op weg te helpen om hier invulling aan te geven. Opvang en rouw worden uiteraard sterk bepaald door de situatie, de positie van het betrokken lid in de vereniging en persoonlijke omstandigheden en wensen. Zet de wens van het zieke lid of de familie van de overledene centraal in al je acties!

Ernstige ziekte:

Is een van je leden ernstig, wellicht terminaal ziek? houd dan toch zoveel mogelijk contact. Houd hem tijdens zijn afwezigheid op de hoogte van wat er in de vereniging gebeurt door (digitale) bezoeken van leden en trainer/coach of via social media.

Overleg met het betreffende lid wat en hoe hij informatie over zijn ziekteproces wil delen met de anderen uit het team/de vereniging. Probeer zo eerlijk mogelijk te zijn tegenover de andere (team)leden.

Is het betreffende lid nog (digitaal) aanwezig 'op' de vereniging? Laat, wanneer het enigszins kan, het zieke lid gewoon waar mogelijk meedoen en schenk niet te veel extra aandacht. Voor het lid is het namelijk vaak fijn om op de vereniging als sporter en teamlid gezien te worden en niet als patiënt.

Wanneer het gaat om een ernstig ziek persoon in de directe omgeving van het lid is het eveneens goed om interesse te tonen. Praat (als ze dat willen) met ze over wat ze bezighoudt en wat ze meemaken.

Ga in alle gevallen de moeilijke onderwerpen niet uit de weg maar toon gericht belangstelling. Vraag niet alleen naar hoe het gaat, maar stel ook vragen als: "Wat vind jij daarvan?" en "Hoe voel je je?"

Bij kinderen is het goed om het wat concreter - en daarmee minder moeilijk - te maken door ook andere vragen te stellen zoals: "Moet je er veel over nadenken?" "Lig je 's nachts wakker? Waaraan denk je dan?" Kinderen reageren vaak eerlijk, open en ontwapenend. Meestal relativeren ze gemakkelijk, maar in een aantal gevallen kun je ze daarbij helpen. Stel ook concrete vragen: "Wil je dat we het er in de groep over hebben met de anderen?" "Wil je daar zelf bij zijn?" of "Wat wil je dat we zeggen?" Dat zijn manieren om kinderen te betrekken bij de informatie en de manier waarop anderen meedelen in het verdriet.

Opvang bij ernstige ziekte en/of het verlies van een verenigingslid

Overlijden:

Wanneer een lid van de vereniging komt te overlijden moet er vaak in korte tijd veel gedaan worden. Onderstaande stappen kunnen daarbij helpen:

De organisatie:

- 1) Controleer of het bericht van overlijden juist is. Dit hoeft uiteraard niet als je door de ouders of directe familie geïnformeerd wordt.
- 2) Licht de contactpersoon in van de sporttak (of commissie) waarvan de overledene lid was en doe dat vervolgens ook bij de andere betrokken sporttakken. Bel eerst de contactpersoon van de sporttakken waarin ouders, broers en/of zussen van de overledene actief zijn.
- 3) Licht vervolgens je medebestuurders in en richt je organisatie in om vervolgstappen te kunnen nemen. Plan direct een overleg met contactpersonen en bestuur om vervolgstappen af te spreken.

Voorkom daarbij dat beslissingen genomen moeten worden door personen die te emotioneel betrokken zijn. Laat iemand de leiding nemen, die helder denkt en overzicht houdt, zodat alle stappen goed op elkaar volgen, er geen mensen worden gekwetst, gepasseerd of niet op de hoogte worden gebracht. Deze moeilijke taak komt vaak toe aan het bestuur, maar ook een vertrouwenspersoon kan deze rol op zich nemen. Daarbij is het goed om met elkaar een duidelijke rolverdeling af te spreken.

Bij dergelijke situatie krijg je als bestuur te maken met emotionele momenten, terwijl er daarnaast ook allerlei organisatorische zaken geregeld moeten worden.

- 4) Bepaal wie er (nooit alleen) naar welke gesprekken en bijeenkomsten gaan, bijvoorbeeld het eerste contact met de familie en wie er vanuit het team/de vereniging het contact met de familie onderhoudt.
- 5) Vergeet ook niet de administratieve zaken te regelen zoals het blokkeren van uitgaande post en het blokkeren van uitgaande rekeningen.

Inlichten van leden/ouders bij overlijden:

Je kunt het overlijden van een lid op twee manieren aankondigen:

- Schriftelijk
- Mondeling

In de meeste gevallen gebruik je beide manieren. Met een kort briefje breng je de leden en hun ouders op de hoogte. In dat briefje noem je direct een datum, liefst de volgende dag, om (digitaal) bij elkaar te komen. Je kunt dan meer informatie geven, er vooral samen over praten en je verdriet tonen, vragen stellen, beantwoorden en aangeven hoe het verder gaat.

Kinderen, leiding en ouders vertellen dat een clubgenoot overleden is, is een zware taak. Om te zorgen dat de informatie goed overkomt, helpen de volgende tips:

- Probeer je eigen angsten niet over te brengen. Met name kinderen voelen ze meestal feilloos aan;
- Vertel na een korte inleiding wat er gebeurd is. Wees eerlijk en duidelijk, hoe erg het ook is, zo voorkom je misverstanden;
- Controleer of de leden de boodschap begrepen hebben;
- Geeft ruimte voor het uiten van de emoties en het stellen van vragen;
- Informeer de leden over het vervolg en welke rol zij daarbij kunnen/willen hebben.

Opvang bij ernstige ziekte en/of het verlies van een verenigingslid

Contact met de familie van de overledene:

- Verifieer zo snel mogelijk bij de familie of bezoek op prijs gesteld wordt en zo ja, wanneer dat het beste uitkomt. Betuig je deelneming. Toon rustig je emoties, leef mee met de familie. Luister vooral en probeer te verkennen op welke manier de vereniging/het team bij de uitvaart betrokken mag en kan zijn. Spreek af wie er aangesproken kan worden als contactpersoon in de vereniging/het team en zorg dat communicatie en afstemming met de familie ook uitsluitend via deze persoon verloopt.
- Informeer de familie over de wijze waarop de leden en ouders geïnformeerd zijn en worden. Geef hen ook de verzonden brieven.
- Maak eenduidige afspraken over eventuele aanwezigheid van leden bij de uitvaart: ga je als groep/team of gaan leden met hun ouders, of individueel. Maak afspraken over het wel/niet dragen van het verenigingstenuue en probeer de leden iets concreets te laten doen tijdens de uitvaartplechtigheid. Let wel: de wens van de familie hierin is leidend!

Afscheid nemen:

- Organiseer, zeker als jullie daadwerkelijke inbreng bij het afscheid in de familiekring niet mogelijk of gewenst is, een afscheidsdienst in het clubhuis met het team/de vereniging.
- Stel het clubhuis 's avonds een uur open in de dagen tussen sterven en uitvaart. Geef leiding, leden en hun ouders gelegenheid langs te komen, te praten en een kop koffie of thee te drinken. Je kunt dan ook voorbereidingen treffen voor het afscheid en de uitvaart. In coronatijd zal dit fysiek lastig zijn en waarschijnlijk digitaal moeten gebeuren.
- Plaats op de website of in het clubblad een 'In memoriam'.
- Plaats, als dat gewenst is, een overlijdensbericht in de krant.
- Wanneer aanwezigheid bij de uitvaart wel op prijs wordt gesteld, probeer dan de leden iets concreets te laten doen. Let wel: respecteer daarbij de wensen van de familie.

En hoe daarna verder:

- Bespreek met de leden uit het team hoe je de herinnering aan de overledene levend kan houden.
- Informeer regelmatig bij de leiding van het team hoe het met de teamleden gaat. Doe dit expliciet en bouw ook regelmatig een informeel moment in, waarin je hiervoor ruimte biedt.
- Wees extra alert op signalen die erop kunnen wijzen dat het met je leden niet goed gaat.
- Besteed extra aandacht aan de momenten die het team voor het eerst meemaakt zonder de overledene, bijvoorbeeld de eerste training/wedstrijd, de eerste verjaardag etc.

Als je merkt dat je het als vereniging niet kunt bolwerken, schakel dan deskundige hulp in.

- Het Landelijk Steunpunt Rouwbegeleiding (LSR) beschikt over honderden verwijzadressen voor ondersteuningsmogelijkheden, ook voor jongeren. Je kunt contact maken via <https://www.steunbijverlies.nl/>.
- Slachtofferhulp Nederland kan, zeker bij de nazorg, ondersteuning geven. Je kunt deze organisatie ook bellen als je als voorzitter of contactpersoon behoefte hebt om je hart te luchten. Je kunt contact maken via: www.slachtofferhulp.nl.

Bron: Draaiboek Rouw en verdriet, scouting Nederland